

Sygn. akt I Ns 1019/13

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2013 r.

Sąd Rejonowy w Opolu Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Piotr Sobków

Protokolant: Patrycja Grzesiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 listopada 2013 r.

sprawy z wniosku K. Ć.

z udziałem P. K., J. K. (1), A. P., M. Ć., M. K.

o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku wydanego przez Sąd Rejonowy w Opolu z dnia 27 marca 1997 r. po **W. D.** w sprawie I Ns 340/95

Oddala wniosek

Sygn. akt I Ns 1019 13

UZASADNIENIE

Wnioskodawca K. Ć. wnioskiem z dnia 3.06.2013 r. domagał się zmiany postanowienia Sądu Rejonowego w Opolu z dnia 27 marca 1997 r. w sprawie pod sygn. akt I Ns 340/95 dotyczącego stwierdzenia nabycia spadku, po zmarłym w dniu 13 kwietnia 1995r. w O. W. D., przez stwierdzenie, iż spadek nabyli na podstawie testamentu : siostrzeńcy K. Ć., A. P. M. Ć. po 1/6 części każde, oraz J. K. (2) w 1/2 części.

Uzasadniając wniosek wnioskodawca stwierdził, iż postanowieniem z dnia 27 marca 1997 r. sygn. akt I Ns 340/95 Sąd Rejonowy w Opolu stwierdził, iż spadek po W. D., zmarłym w dniu 13 kwietnia 1995 roku w O., na podstawie testamentu z dnia 11 lipca 1983 roku nabyli:

- w zakresie udziału spadkodawcy we własności nieruchomości zabudowanej, położonej w B. przy ul. (...), nr Kw (...) Sądu Rejonowego w Bydgoszczy – nabyli: A. Ć., K. Ć., M. Ć., po 1/6 część każdy z nich,

- a na podstawie testamentu z dnia 26 października 1994 r. w zakresie prawa do lokalu - własnościowego w Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w O. położonego w O. przy ul. (...) J. K. (2) - obcy w 1/2 części.

Na podstawie powyższego orzeczenie domagali się ujawnienia zmian dla nieruchomości w księdze wieczystej prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Bydgoszczy. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy prawomocnym postanowieniem w sprawie DzKw/BYIB/ (...) z dnia 12 lutego 2013 roku, na skutek skargi na wpis referendarza z dnia 19 grudnia 2012 roku, uchylił dokonany wpis i oddalił wniosek o wpis w całości. W uzasadnieniu wskazano, iż postanowienie Sądu Rejonowego w Opolu z dnia 27 marca 1997 roku w sprawie I Ns 340/95 zostało wydane z naruszeniem art. 677 § 1 kpc - poprzez nie wskazanie udziałów jakie poszczególnym spadkobiercom przypadły w całym spadku. Rozstrzygnięte zostały natomiast udziały w poszczególnych przedmiotach wchodzących w skład masy spadkowej jako właściwe dla postępowania o dział spadku, a nie dla postępowania o stwierdzenie nabycia spadku. Natomiast zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego w postanowieniu stwierdzającym nabycie spadku Sąd może wymienić tylko osoby spadkobierców i wysokość ich udziałów, a gdy w skład spadku wchodzi także gospodarstwo rolne powinien wymienić spadkobierców dziedziczących to gospodarstwo i również tylko ich udziały w nim. Natomiast Sąd nie może w tym postępowaniu rozstrzygać o tym, co spadkobiercom przypada ze spadku.

Jak przekonywał dalej wnioskodawca zgodnie z art. 961 Kc - postanowienie spadkowe powinno określać krąg spadkobierców po W. D. w ten sposób, że K. Ć., M. Ć., A. P. (de domo Ć.) winno przypadać po 1/6 część, zaś J. K. (2) do 1/2 część - całości spadku po W. D., z uwagi na określoną w trakcie postępowania spadkowego w 1995 roku równowartości udziału spadkodawcy w nieruchomości położonej w B. i prawa do lokalu położonego w O. (po 50.000 starych złotych).

Wnioskodawca wskazał, iż postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 12 lutego 2013 roku wykazało, że na podstawie dotychczas pozostającego w obrocie prawnym postanowienia z dnia 27 marca 1997 roku (sygn. akt I Ns 340/95), nie jest możliwym wpisanie uczestników, jako współwłaścicieli w udziale innym niż po 1/24 części nieruchomości położonej przy ul. (...) w B., podczas gdy faktyczny ich udział w spadku po W. D. wynosi po 1/6 części, co uzasadnia przyjęcie udziałów w powyższej nieruchomości po 1/12 części (z uwagi na udział w niej spadkodawcy wynoszący 1/4 części), nie w 1/24 części.

Dlatego wnioskodawca stwierdził iż zasadnym jest zastosowanie przepisu z art. 679 kpc który zastępuje instytucję wznowienia postępowania w sprawach stwierdzenie nabycia spadku, w drodze żądania zmiany dotychczasowego, wadliwego stwierdzenia nabycia spadku. W niniejszej sprawie zdaniem wnioskodawcy taka sytuacja wystąpiła w związku z wydanym postanowieniem oddalającym wniosek o wpis prawa własności, jak również z okolicznościami z tym związanymi, a powołanymi przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy w postanowieniu z dnia 12 lutego 2013 roku. Od tej daty zdaniem wnioskodawcy należy liczyć roczny termin z art. 679 kpc.

Jednocześnie wnioskodawca wskazał iż w związku ze śmiercią spadkobiercy J. K. (2) uczestnikami postępowaniu w sprawie stali się jego spadkobiercy M. K., J. K. (1) P. K..

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 11 lipca 1983 r. spadkodawca W. D. sporządził na wypadek swojej śmierci testament pisemny w którym przysługujące mu prawo własności 1/4 część nieruchomości, położonej w B. przy ul. (...), przekazał, na własność K. Ć., M. Ć. i A. Ć. (obecnie P.).

Natomiast w dniu 26 października 1994 r. W. D. sporządził kolejny testament, w którym przekazał na własność J. K. (2) mieszkanie, przy ul (...) nr 407.

W. D. zmarł w dniu 13 kwietnia 1995 r. w O., gdzie ostatnio stale też stale zamieszkiwał. Na skutek wniosku J. K. (2) o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym W. D. postanowieniem z dnia 27 marca 1997 r. Sąd Rejonowy w Opolu Wydział I Cywilny stwierdził, iż na podstawie testamentu z dnia 11 lipca 1983 r. w zakresie udziałów spadkodawcy we własności nieruchomości zabudowanej położonej w B. przy ul (...) nr KW (...) Sądu Rejonowego w Bydgoszczy nabyły dzieci A. Ć. (obecnie P.), K. Ć., M. Ć., po 1/6 części każdy z nich, a na podstawie testamentu z dnia 16 października 1994 r. w zakresie prawa do lokalu własnościowego w Spółdzielni Mieszkaniowej im (...) w O. położonego w O. przy ul (...) nabył J. K. (2) - obcy w 1/2 części.

W dniu 19 maja 1997 r. Sąd Rejonowy w Opolu I Wydział Cywilny dokonał wykładni treści postanowienia z dnia 27 marca 1997 r. stwierdzając, iż wysokość przypadających spadkobiercom części spadku została określona, przy uwzględnieniu tego, że wartość nieruchomości w B. i lokalu mieszkalnego w O. wynosi po 20.000,00 zł., czyli łącznie kwotę 40.000,00 zł. Określenie wysokości udziałów spadkobierców nastąpiło w oparciu o wyliczenie rachunkowe całości masy spadkowej z uwzględnieniem ilości osób uprawnionych. Przy czym pozostało to bez związku z nabyciem praw i przedmiotów wchodzących w skład spadku. W związku z tym, że spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w O. przy ul. (...) w ujęciu wartościowym wyczerpywało połowę masy spadkowej dlatego po myśli art. 677 § k.p.c. zostało zapisane w 1/2 części.

Jednocześnie Sąd w wykładni treści postanowienia z dnia 27 marca 1997 r. stwierdził, iż nie oznacza to, że J. K. (2) nabył spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego wraz z wkładem w wysokości 1/2 części wraz z pozostałymi spadkobiercami, gdyż nabył to prawo samodzielnie i w całości. Tak samo własność nieruchomości

położonej w B. udział we własności nabyli pozostali spadkobiercy po 1/6 części. J. K. (2) nie partycypuje w części spadku masy spadkowej położonej w B., a A. Ć., K. Ć. i M. Ć. nie otrzymali prawa udziału w lokalu mieszkalnym w O., Jednocześnie Sąd stwierdził, iż określenie wysokości udziałów odnosi się do masy spadkowej w ujęciu wartościowym a nie przedmiotowym.

K. Ć. był uczestnikiem postępowania w sprawie I Ns 340/95 prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Opolu.

Dowód:

- akta sprawy pod sygn. akt I Ns 340/95
- odpis skrócony aktu małżeństwa k. 11
- postanowienie z dnia 27 marca 1997 r. k. 12
- postanowienie w sprawie o sygn. akt I Ns 48 /09 k. 10

Postanowieniem z dnia 19.12.2012 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, X Wydział Ksiąg Wieczystych w dziale II Księgi wieczystej KW Nr (...), na wniosek K. Ć. z dnia 5 grudnia 2012 r., dokonał wpisu praw do nieruchomości zabudowanej położonej w B. przy ul (...), na rzecz wnioskodawcy K. Ć. i uczestniczek postępowania A. P. i M. Ć. jako współwłaścicieli nieruchomości w udziale po 1/24 części w miejsce W. D., któremu przysługiwał udział wynoszący 1/4 części.

Natomiast postanowieniem z dnia 12 lutego 2013 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy X Wydział Ksiąg Wieczystych na skutek skargi wnioskodawcy K. Ć. na wpis z dnia 19 grudnia 2012 r. w dziale II księgi wieczystej KW Nr (...) wydany przez referendarza sadowego na wniosek z dnia 5 grudnia 2012 r. Dz. KW. 30573/12 zaskarżony wpis w całości uchylił i wniosek oddalił.

Jednocześnie ww. Sąd stwierdził, iż zgodnie z art. 677 § 1 zd. 2 k.p.c. w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku sąd wymienia spadkodawcę oraz wszystkich spadkobierców, którym spadek przypadł, jak również wysokość ich udziałów.

Dowód:

- postanowienie z dnia 12 lutego 2013 r. k. 7 – 9

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 679 § 1 kpc dowód, iż osoba która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku, nie jest spadkobiercą lub że jej udział w spadku jest inny niż stwierdzony, może być przeprowadzony tylko w postępowaniu o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku.

Jednakże ten, kto był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, może tylko wówczas żądać zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, gdy żądanie opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość. W razie przeprowadzenia dowodu, że spadek w całości lub w części nabyła inna osoba niż wskazana w prawomocnym postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku, sąd spadku, zmieniając to postanowienie, stwierdzi nabycie spadku zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym (art. 679 § 3 kpc).

Artykuł 679 kpc przewiduje więc uprawnienie polegające na żądaniu zmiany postanowienia spadkowego, zarazem poważnie je ograniczając - w zakresie wymaganych podstaw żądania i terminu - w stosunku do osób uczestniczących w pierwszym postępowaniu. Ograniczenia dotyczące tego kręgu zainteresowanych polegają na wyłączeniu uprawnienia do zgłaszania, jako podstawy żądania zmiany postanowienia, twierdzeń i wniosków dowodowych, które mogły być,

a nie zostały, zgłoszone w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku. Celem ograniczenia jest to, by uczestnik poprzedniego postępowania nie mógł się domagać zmiany postanowienia na podstawie, którą mógł poprzednio powołać. Ograniczenie to traktuje się jako prekluzję uprawnień (por. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23.11.2011r., IV CSK 141/11). Jest ono podyktowane potrzebą ochrony stabilności stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem porządku dziedziczenia. Z tego też względu oraz z uwagi na wyjątkowy charakter uregulowania zawartego w art. 679 kpc, przepis podlega wykładni ścisłej, gdyż dopuszczenie możliwości zmiany prawomocnego postanowienia powinno być ograniczone, zwłaszcza, gdy z wnioskiem występuje osoba która była uczestnikiem wcześniejszego postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2006 r., I CSK 167/07, niepublikowane).

W razie stwierdzenia niezachowania wymagań z art. 679 § 1 zd. 2 KPC, wniosek o zmianę prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku powinien być oddalony, bez merytorycznego badania jego zasadności. Oddalenie wniosku może być wyłącznie konsekwencją uchybienia terminu zawitego do jego złożenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2000 r. (sygn. akt II CKN 981/98) jak też oparcia żądania zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku na podstawie, którą wnioskodawca mógł powołać w poprzednim postępowaniu – zob. Postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 2009-10-14, V CSK 118/09.

Bezspornym jest, iż K. Ć. był uczestnikiem postępowania w sprawie I Ns 340/95 zatem biorąc pod uwagę treść art. 679 § 1 kpc może żądać, zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku gdy żądanie opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a w niosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał te możliwość. Znana mu była zatem była treść wydanego postanowienia.

Domaganie się zmiany postanowienia Sądu Rejonowego w Opolu z dnia 27 marca 1997r., sygn. akt I Ns 340/95 poprzez wskazanie innych udziałów w spadku o co mógł wnosić w poprzednim postępowaniu jest zatem bezpodstawne. Wskazywanie natomiast, przez wnioskodawcę jako podstawy zmiany postanowienia o stwierdzenia nabycia spadku z dnia 27 marca 1997 r. iż nastąpiło uchylenie wpisu i oddalenie wniosku, przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy z dnia 12 lutego 2013 w ze względu na brak możliwości wpisania uczestników jako współwłaścicieli w udziale innym niż 1/24 części nieruchomości położonej przy ul (...) w B., nie stanowi w oczywisty sposób takiej podstawy z przyczyn wskazanych powyżej.

Na marginesie wskazać już tylko należy, iż nie dokonano jeszcze działu spadku po zmarłym, a to w tym to postępowaniu spadkobiercy winni dokonać podziału majątku spadkowego mając możliwość zrealizowania ostatniej woli spadkobiercy. Z zasady poszanowania ostatniej woli spadkodawcy wywodzi się dyrektywa interpretacyjna, nakazująca taką wykładnię testamentu, która zmierzałaby do najpełniejszego urzeczywistnienia woli spadkodawcy, czy też poprzez zasadę fawor testamenti (tzw. zasada życzliwej interpretacji testamentu) mająca zastosowanie jeżeli proces interpretacji treści testamentu nie pozwoli odzwierciedlić jednoznacznie woli spadkodawcy, wskutek czego testament może być tłumaczony rozmaicie, należy posłużyć się tym z kilku możliwych tłumaczeń, które - nie powodując nieważności testamentu w całości lub części - pozwoli zachować postanowienia spadkodawcy w mocy, przy jednoczesnym nadaniu dokonany rozrządzeniem rozsądnej, logicznej i spójnej treści.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak na wstępie.